

T.C.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1988/47

KARAR NO : 1988/48

240
ÖZET : 2247 Sayılı Kanununun 14.mad-
desinde belirlenen olumsuz görev
uyuşmazlığının koşulları gerçekleş-
mediğinden, bu konudaki başvurunun
reddi gerektiği hk.

T.C.V. 240. md

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanık : Mehmet Keleş

O L A Y : Bolu Tekel Başmüdürü olan sanığın, 10/12/1982 günü Düz-
ce Gümüşova Tekel Memurluğunda meydana gelen bir kavga olayında tutulan zabıt-
ları imha ederek, görevini kötüye kullandığı iddiasıyla, Türk Ceza Kanununun
240. maddesi uyarınca tecziyesi istemiyle, Bolu C.Savcılığı'nın 23/10/1985 gün,
1076-381 sayılı iddianamesi ile, hakkında kamu davası açılmıştır.

Bolu Asliye Ceza Mahkemesi :s24/12/1985 gününde, 1985/460-384 sayı
ile: memur olan sanık hakkında İl İdare Kurulunca Lüzumu Muhakeme Kararı veril-
mesi icap ettiğini belirterek, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 359. maddesi
uyarınca Usulî muamelelerin durdurulmasına karar vermiştir.

Tekel Genel Müdürlüğü Merkez Memurlar Komisyonu, 17/12/1986 gününde,
8 sayı ile: sanık hakkında takibata yer olmadığına karar vermiştir.

Bu karar, yasa gereği kendiliğinden inceleyen Danıştay 2. Dairesi
3/3/1988 gününde, esas 1987/246- Karar 1988/897 sayı ile; (4036 sayılı İnhis-
sarlar Umum Müdürlüğü Teşkilat ve Vazifeleri Hakkındaki Kanunun 31. maddesinde,
1609 sayılı yasa hükümleri mahfuz kalmak üzere Tekel İdaresi memurlarının memu-
riyet görevlerinden doğan ya da görevleri sırasında işledikleri suçlardan ötü-
rü haklarında Memurin Muhakematı Hakkındaki Kanun Hükümlerinin uygulanacağı
belirtilmiştir. Tekel Genel Müdürlüğü, Gümrük ve Tekel Bakanlığına bağlı katma
bütçeli bir kuruluş olarak faaliyet göstermekte iken, 20/5/1983 günlü Resmi
Gazetede yayınlanan 60 sayılı İktisadi Devlet Teşekkülleri ve Kamu İktisadi
Kuruluşları Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ekindeki liste ile, kamu ikti-
sadi kuruluşları arasında Tekel İşletmeleri Genel Müdürlüğü olarak yer veril-
miş, bu kararname 22/10/1983 gün ve 2929 sayılı İktisadi Devlet Teşekkülleri
ve Kamu İktisadi Kuruluşları hakkında kanun adı altında kanunlaştırılmıştır.
Daha sonra 28/10/1983 günlü, Resmi Gazetede 111 sayılı Tekel İşletmeleri Genel
Müdürlüğü Kuruluşu Hakkında Kanun Hükmünde Kararname yayınlanmış ve 8/6/1984
günlü, Resmi Gazetede yayınlanan 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 63.
maddesi ile 2929 sayılı Kanun ek ve değişiklikleri ile bu kanun hükmünde ka-
rarname kapsamına giren teşebbüslerin kuruluşlarına ait kanun hükmünde karar-
namelerin yürürlükten kaldırılması ve Tekel İşletmeleri Genel Müdürlüğünün
Kamu İktisadi Kuruluşları arasında sayılması ile son biçimini almıştır.

Emsal bir işte Yargıtay Ceza Genel Kurulunca, Tekel İdaresinin Hukuki Statüsünde meydana gelen değişikliklerin, geçmişe de şamil olacağı hükme bağlanmış bulunmaktadır.

Bu duruma göre tek el idaresi personelinin işlemiş olduğu bir suçtan dolayı yapılacak cezai kovuşturmada, Memurin Muhakematı Hakkında Kanun Hükümlerinin uygulanması mümkün görülmemekte ve aksine tek el idaresi personelinin işlediği suçlar nedeniyle C.Savcılığı'nca doğrudan doğruya genel hükümlere göre kovuşturma yapılması zorunlu bulunmaktadır.

Açıklanan nedenlerle Kamu İktisadi Kuruluşu haline getirilen Tekel İşletmeleri Genel Müdürlüğüne bağlı Bolu Tekel Başmüdürü hakkında takibata yer olmadığına ilişkin olarak verilmiş, yöntem ve yasaya aykırı bulunan merkez memurlar komisyonu kararının bozularak, Memurin Muhakematı Hakkındaki Kanuna göre karar verilmesine yer olmadığına ve genel hükümler uyarınca kovuşturma yapılmak üzere dosyanın yetkili C.Savcılığı'na gönderilmesine) karar vermiştir.

Bolu Asliye Ceza Mahkemesi: 20/9/1988 gününde, 1988/219-340 sayı ile Mahkemesinin evvelce Lüzumu Muhakeme Kararı verilmesi yolundaki kararıyla Danıştay 2.Dairesinin verdiği Memurin Mahakematı Hakkındaki Kanuna göre karar verilmesine yer olmadığı yolundaki kararı arasında olumsuz görev uyumsuzluğu olduğu cihetle 2247 sayılı Kanunun 14. maddesi uyarınca görevli yargı mercisinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

Dosya Bolu C.Savcılığı'nın 26/9/1988 günlü, 1985/1076 sayılı yazısıyla Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü Muammer Turan'ın Başkanlığı'nda, Mebrure Gözdemir, Adnan Hamzaoğulları, Nursafa Pandar, Duran Dinçer, Erkan Başeren ve Dr. Önder Ayhan'ın katılmaları ile yaptığı 14/11/1988 günlü toplantıda, geçici rapor-tör Hakim İsmet Köker'in raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; toplantıya Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Adnan Hekimoğlu'nun Uyuşmazlık Mahkemesi'nin görev alanına giren bir görev uyumsuzluğu oluşmadığından başvurunun reddi gerektiği, Danıştay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı İlhan Dinç'in anlaşmazlığın çözümünün Uyuşmazlık Mahkemesi'nin görev alanına girdiği ve davada Adli Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Daha önce, memurların bir kısım suçlarına adli yargı mercileri bakmaz iken, 4/2/1329 (1913) tarihli "Memurin Muhakematı Hakkında Kanun"un 1 inci maddesi : "Memurinin vazifesi memuriyetlerinden münbais veya vazifesi memuriyetlerinin ifası sırasında hâdis olan cürümlerinden dolayı icrayı muhakemeleri şeraiti atıye dairesinde mehakimi adliyeye aittir" hükmünü getirmiştir.

Bu kanuna göre: memurlardan birinin görevi sırasında veya görevin-

den dolayı suç işlediği" gerek doğrudan doğruya ve gerek bir şikayet ve ihbar ve iddia üzerine anlaşıldıkta" o memurun kanunda gösterilen yetkili amiri tarafından "bizzat veya bilvasıta" ilk tahkikat yapılmakta; fezlekeli tahkikat evrakı, yine kanunda gösterilen usul uyarınca, ilçe veya il idare kurulları ile" daireleri erkanından teşkil edilecek heyetlere" veya "Şurayı Devlet Mülkiye Dairesine" tevdi edilmekte; bu kurullarca "tetkikatı idariyede" bulunulmakta, "Memuru maznunun lüzumu veya men'i muhakemesine karar" verilmekte;lüzumu muhakeme kararları itiraz üzerine; men'i muhakeme kararları ise itiraz edilmese dahi üst kurullarca incelenip yeni bir "mazbata"ya bağlanmakta; bu mazbatalarda gerek görüldüğü takdirde ve ancak bu safhalardan sonra adli yargı mercilerinde kamu davası açılıp bu tahkikat sürdürülmektedir.

4/6/1930 günlü,1684 Sayılı Kanunun 1 nci maddesinde: "umumi mahkemeler, karar hakimleri ve müstantiklerle idare heyetleri vesair kaza selahiyetini haiz makamlar arasında vazife ve selahiyet sebebiyle hadis olacak ihtilafların halli,Temyiz Mahkemesi Ceza Heyeti umumiyesine aittir" hükmü yer aldığından 9/ Temmuz/1945 günlü ve 4788 sayılı "Uyuşmazlık Mahkemesi Kurulması Hakkında Kanun"dan sonra da ve 12/6/1979 günlü,2247 sayılı "Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun" yürürlüğe girinceye kadar; idare kurulları ve Danıştay ile adli yargı mercileri arasındaki bu husustaki uyuşmazlıkların,istisnasız,Yargıtay Ceza Genel Kurulunca halledildiği(çözümlendiği);Bu arada 9/7/1961 günlü,334 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasınının 142 nci maddesi ile kabul edilen; "Uyuşmazlık Mahkemesi,görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözümlemeye yetkilidir" hükmünden sonra; 4/6/1930 günlü ve 1684 Sayılı Kanuna karşı açılan davanın,Anayasa Mahkemesinin 20/6/1964 günlü, E.1963/88 ve K.1964/44 sayılı kararı ile reddedildiği anlaşılmaktadır.

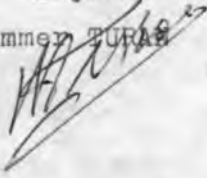
12/6/1979 günlü,2247 Sayılı Kanunun 14 ncü maddesine göre: "olumsuz görev uyuşmazlığı bulunduğu ileri sürülebilmesi için adli,idari veya askeri yargı mercilerinden en az ikisinin tarafları,konusu ve sebebi aynı olan davada kendilerini görevsiz görmeleri gerekir."Halbuki,Memurün Muhakematı Hakkında Kanun hükümlerine göre gerek idare kurullarının gerekse Danıştayın yaptıkları" tetkikatı idariye" sonunda verdikleri lüzum veya men'i muhakeme veya görevsizlik kararları ve bu hususta düzenledikleri "mazbata"lar, bir kamu davası üzerine ve o dava sebebiyle değil; kamu davasından önceki ve "Kamu davasının hazırlanması" safhasına ait olup; 21/6/1985 günlü,3206 sayılı, "1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" da " ilk tahkikat" ve "son Tahkikatın Açılması Kararı ile ilgili Usul Kanunu hükümlerini (171-205 maddeleri) ilga etmiş bulunmaktadır. Bu nedenlerle söz konusu uyuşmazlığın Yargıtay Ceza Genel Kurulunca çözülmesi gerekir. Uyuşmazlık Mahkemesinin görev alanına girmeyen ve yöntemine uymayan istemin, 2247 Sayılı Kanunun 27 nci maddesine göre reddine karar verilmesi gerekmektedir.

22

Bu görüşlere Mebrure Gözdemir, Nursafa Pandar ve Dr.Önder Ayhan katılmamışlardır.

S O N U Ç : Anlaşmazlığın niteliğine göre Uyuşmazlık Mahkemesinin görev alanına giren oluşmuş bir görev uyuşmazlığı bulunmadığından başvurunun reddine, Mebrure Gözdemir, Nursafa Pandar ve Dr.Önder Ayhan'ın karşı oylarıyla ve oyçokluğu ile 14/11/1988 gününde kesin olarak karar verildi.

Başkan
Muammer TURAN

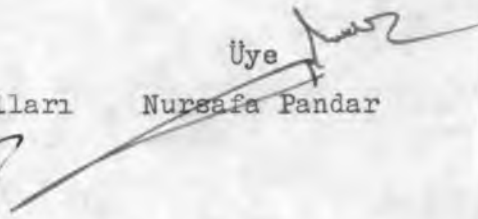
Üye
Mebrure Gözdemir

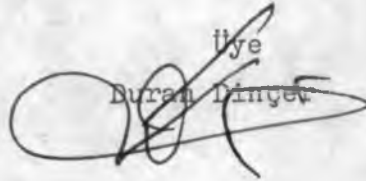
Üye
Adnan Hamzaoğulları

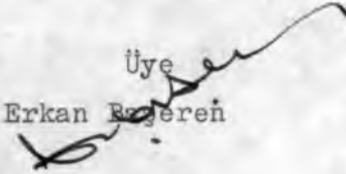
Üye
Nursafa Pandar

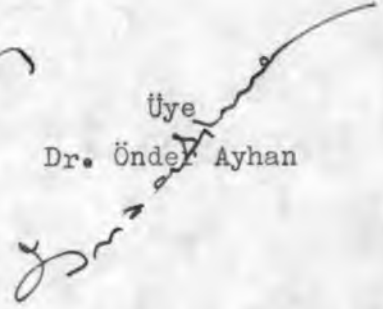
Üye
Buran Dinçer

Üye
Erkan Başereli

Üye
Dr. Önder Ayhan

G/T.

76

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1988/47

KARAR NO : 1988/48

KARŞI OY YAZISI

2247 Sayılı Kanununun 14.maddesi hükmüne göre;

Olumsuz görev uyuşmazlığı bulunduğunu ileri sürülebilmesi için adli idari ve askeri yargı mercilerinden en az ikisinin tarafları, sebebi ve konusu aynı olan davada kendilerini görevsiz görmeleri ve bu yolda verdikleri kararların kesin veya kesinleşmiş olması gerekmektedir.

Hernekadar Bolu Asliye Ceza Mahkemesinin kararında açık olarak görevsizlik kararı verildiği belirtilmemişse de sanığın görevi icabı Memurin Muhakematı Hakkındaki Kanuna tâbi olması gerektiğine işaret edilerek: bu konuda bir karar alınmadan davaya bakılamıyacağı iradesi ortaya koyularak usuli muamelelerin durdurulması biçimindeki kararının görevsizlik niteliğinde bulunduğunu kabul etmek gerekir.

Diğer yandan; Tekel Genel Müdürlüğü Merkez Memurlar Komisyonu tarafından sanık hakkında takibata yer olmadığına dair verilen kararı, yasa gereği kendiliğinden inceleyen Danıştay 2.Dairesince Kamu İktisadi Kuruluşu olan Tekel İşletmeleri Genel Müdürlüğüne bağlı Bolu Tekel Başmüdürü olan sanık hakkında yapılacak cezai kovuşturmada Memurin Muhakematı Hakkındaki Kanun hükümlerinin uygulanması mümkün bulunmadığından sözü edilen tatbikata yer olmadığına karar verilmesi karşısında ve anılan Kanununa göre lüzum veya men'i muhakeme kararı verilmesine nazaran doktrinde de kabul edildiği üzere bu kararında görevsizlik niteliği taşıdığı kuşkusuz bulunmaktadır.

İnceleme konusu kararlarda olduğu gibi eylemin niteliği ve koşulu açıkça belirlenen kararlarda münhasıran "görevsizlik" deyimine yer verilmemiş olması kararın görevsizlik niteliğini etkilemez. Her iki yargı mercii de davadan el çekmiş olmakla olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuştur.

Şu hale nazaran; sözü edilen adli ve idari yargı yerlerinin sonuç itibariyle görevsizliğe müncer olan kararları nedeniyle 2247 Sayılı Kanununun 14.maddesinde belirlenen olumsuz görev uyuşmazlığı oluşmuş bulunduğu cihetle; esasın incelenmesi gerektiği düşüncesiyle çoğunluk görüşüne karşıyız.

Üye
Mebvure Gözdemir

Üye
Nursafa Pandar

Üye
Dr.Önder Ayhan